معادله پیچیده خروج مهاجران افغانستانی از بازار کار

این روزها بازگشت مهاجران افغانستانی به کشورشان در پی التهاب های ارزی شتاب گرفته، آیا این موضوع فرصتی برای نیروی کار ایرانی است؟

محمد حقگو- «کار در ایران دیگر برای افغان ها صرف نمی کند»؛ این تیتر خبری است که در ساعات گذشته در شبکه های مجازی بازتاب زیادی داشت. به گزارش خبرآنلاین، محسن ابراهیمی، مدیرکل اشتغال اتباع خارجی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی درباره خروج نیروی کار مهاجران افغانستانی از ایران گفته است: «با کاهش ارزش ریال در مقایسه با دیگر ارزهای موجود، به اصطلاح دیگر برای افغانستانی ها نمی صرفد که در ایران کار کنند و به همین دلیل تعدادی از آن ها ایران را ترک کردند». این خبر بهانه ای شد تا در گزارش ویژه امروز نگاهی به وضعیت حضور اتباع افغانستانی در بازار کار ایران داشته باشیم. بازار کاری که خود با نرخ بیکاری ۱۲ درصدی دست و پنجه نرم می کند و همین موضوع نیز برخی حساسیت ها را در خصوص کار اتباع خارجی در ایران در پی داشته است.

■ ۲/۵ میلیون مهاجر

آمارهای رسمی در این حوزه مربوط به سرشماری نفوس و مسکن سال ۹۵ است. اگر چه آخرین آمارهای رسمی مرکز آمار ایران در این سال تعداد مهاجران افغانستانی را بیش از یک میلیون و ۵۸۰ هزار نفر اعلام می کند، اما با توجه به ورود غیرقانونی بخشی از این افراد به داخل خاک ایران، برآوردهای دیگر نشان می دهد که تعداد مهاجران افغانستانی در کشور به حدود دو و نیم میلیون نفر می رسد.

■ ۱/۵ میلیون فرصت شغلی؟

عمده مهاجران افغانستانی در شغل های سخت و عمدتا با مزد کم کار می کنند. مدیرکل اشتغال اتباع خارجی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ایران در این زمینه آماری ارائه می دهد و می گوید: ۶۰ درصد افغانستانی های ساکن ایران در ساختمان سازی مشغول به کار هستند. آمارها نشان می دهند که بیش از یک میلیون و ۲۰۰ هزار نفر از مهاجران افغان، سال ۹۵ در سن کار (۱۰ سال و بیشتر) قرار داشته اند. در این سال ۵۳۰ هزار نفر از اتباع بیگانه (باتسامح افغانستانی) شاغل بوده اند (بیش از ۹۰ درصد اتباع خارجی در کشور مهاجران افغانستانی هستند). اگر یک میلیون افغانستانی مهاجر غیر رسمی را نیز که عمدتا نیروی جویای کار هستند و نه خانواده به این آمار اضافه کنیم، در بهترین حالت به رقم خوش بینانه یک میلیون و ۵۰۰ هزار نفر می رسیم.

■ درآمدت چقدر است؟

شاید با ملاحظه آمار شاغلان مهاجران افغانستانی، این شائبه به وجود بیاید که درآمد قابل توجهی به جیب این مهاجران سرازیر می شود. اگر چه ممکن است در برخی موارد این گونه هم باشد، اما برخی آمارهای رسمی از چیز دیگری حکایت دارند. به عنوان مثال مسئولان وزارت کار گفته اند در سال ۱۳۹۴ که آمارها دقیق تر بوده است، ۳۶۰ هزار پروانه شغلی برای کار این مهاجران در کشور صادر شد و این یعنی گواهی رسمی اشتغال. با این حساب معلوم می شود که بقیه شاغلان افغانستانی، به احتمال بسیار زیاد در مشاغلی با مزد پایین تر از دستمزدهای رسمی نیروی کار کشور به کار اشتغال داشته اند.

■ سونامی ارزی و مهاجرت معکوس

تا قبل از اظهار نظر مدیرکل اشتغال اتباع خارجی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، گزارش های میدانی نیز حاکی از روند معکوس مهاجرت نیروی کار افغانستانی بود. دلیل آن هم به درآمدهای ریالی این مهاجران در ایران و هزینه های غیر ریالی (و دلاری) آن ها در افغانستان بر می گردد. بخشی از آن ها خانواده خود را در افغانستان به امید کار و درآمد در ایران ترک می کردند و درآمد خود را برای خانواده می فرستادند. بدین ترتیب اگر مثلا سه هفته کار آن ها در ایران، کفاف مخارج یک ماه شان را در افغانستان می داد، با شوک ارزی در داخل کشور و کاهش ارزش ریال، این نسبت به کار چهار هفته ای در ایران انجامید و گاهی منجر به این شد که آن ها کار در افغانستان را به کار در ایران ترجیح دهند تا در نهایت با تبدیل دلارهای خود در ایران، قدرت خرید بیشتری به دست آورند. در هر حال دویچه و له به نقل از سازمان بین المللی مهاجرت در گزارشی اعلام کرده که در سال ۲۰۱۸، بیش از ۷۷۳ هزار مهاجر غیرقانونی از ایران به افغانستان بازگشته اند. بنابراین می توان گفت که پدیده مهاجرت معکوس مهاجران افغانی حداقل برای آن هایی که به طور کامل جذب فرهنگ و جامعه ایرانی نشده اند، رنگ جدی از واقعیت به خود گرفته است.

■ مهاجرت معکوس شاغلان افغانستانی، خوب یا بد؟

شاید برخی با شنیدن خبری که در ابتدای مطلب به آن اشاره شد، این تصور برایشان پیش بیاید که فضای اشتغال برای بخش زیادی از نیروی کار ایرانی فراهم شده است. در عین حال باید گفت که نمی توان قضاوت شفافی در این زمینه داشت. زیرا همان گونه که گفته شد، بخش بزرگی از شاغلان افغانستانی، غیر رسمی بوده اند و همین موضوع، قدرت چانه زنی کارفرمایان داخلی برای به کارگیری آن ها را بسیار افزایش می داد. جدا از این موضوع، جنس فعالیت این کارگران که مشاغل سخت بدنی را به جان می پذیرفتند نیز قابل تامل است. با خروج اجتناب ناپذیر بخش زیادی از این نیروی کار اکنون فرصتی برای جویندگان شغل در داخل فراهم می شود اما آیا کارفرمایان حاضرند به شرایط جدید تن بدهند؟

بازتاب

این ستون هر روز خبرها و مطالب پربازنشر و پربازدید فضای مجازی را در اختیار خوانندگان عزیز قرار می دهد

جنجال

لورفتن چارت پرسپولیس و چالش عارف!

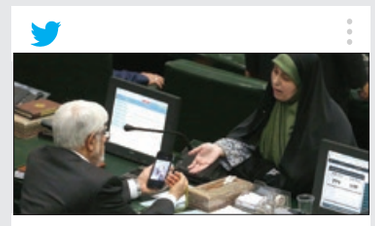

3.4 M views

اینم سکوت عارفانه ات رو نمی شکنه؟

تصویر محمدرضا عارف و پروانه سلحشوری در حالی در فضای مجازی پخش شد که نشان می داد سلحشوری در حال نشان دادن فیلم برخورد پلیس با یک دختر در تهرانپارس به عارف است. کاربران معتقد بودند شاید این عکس باعث شود عارف سکوتش را کنار بگذارد و حداقل در این باره موضعی بگیرد. کاربری به طنز نوشت: «فکر کنم عارف با دیدن این فیلم اگه می خواست حرفی بزنه بغض راه گلوش رو گرفت.» کاربر دیگری نوشت: «جناب عارف بعد از دیدن این ویدئو بسیار متاثر شد و هیچ نگفت! اما خوشبختانه رئیس پلیس به سرعت به موضوع ورود کرد و با مامورا ن هم برخوردشد.»

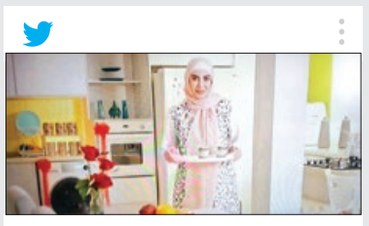

1.2 M views

شلیک تلویزیون به ازدواج آسان

یکی از کاربران توئیتر در صفحه خود عکسی را منتشر کرد و نوشت: «تصویری که صدا و سیما از خونه و جهیزیه یک تازه عروس و داماد نشون میده: حالا هزارتا بنر ازدواج آسان بزنید.» این توئیت مورد توجه کاربران قرار گرفت و خیلی زود بازنشر شد. کاربری نوشت: « زمانی توی تلویزیون اون قدر مبلمان و تجملات پخش کردند تا مبلمان و لوازم چوبی شد یکی از ملزومات جهیزیه دختران؛ به این میگن فرهنگ سازی غلط! » کاربر دیگری نوشت: «تلویزیون به جای کلی برنامه سازی درباره ازدواج آسون کافیه تبلیغ ها و خونه های لاکچری پخش نکنه.»

2.4 M views

سگ باشعور، داروساز باشعورتر

به تازگی کلیپی در فضای مجازی بسیار سر و صدا کرد. در استانبول مسئول داروخانه وقتی می بیند سگی وارد داروخانه شده، برای او آب و غذا می گذارد ولی سگ پنجه زخمی اش را روی دست داروساز قرار می دهد و دکتر زخم او را پانسمان می کند. کاربران این رفتار با حیوانات را با رفتار با خرسی که در سواد کوه بر اثر صدمات ناشی از حمله چند چماق به دست تلف شده بود مقایسه کردند. کاربری نوشت: «فاصله تا انسانیت فقط یک قدم است که بهتر است محکم و با اراده برداشته شود. » کاربر دیگری نوشت: «اگه توی ایران بود خانم دکتر جیغ زنان از لوستر آویزون می شد چون از سگ می ترسید.»

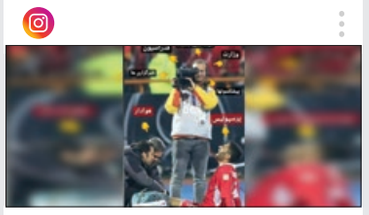

3.1 M views

چارت باشگاه پرسپولیس لورفت

این روزها حال و هوای تیم پرسپولیس را عکسی که در فضای مجازی در حال دست به دست شدن است، به خوبی نشان می دهد. در این تصویر محمد انصاری را در حالی که مصدوم شده ، به پرسپولیس تشبیه کرده اند و هوادار را پزشکی که برای مداوا آمده، خبرگزاری ها، فدراسیون، هیئت مدیره باشگاه، وزارت ورزش و پیش کسوت ها را هم در کسوت فیلم برداری نشان داده که سوژه را فراموش کرده و در حال فیلم برداری از جای دیگری است. بسیاری از کاربران هوادار پرسپولیس با دیدن این عکس از وزارت و باشگاه خواستند که هر چه سریع تر به فکر پرسپولیسی باشند که سه دوره متوالی قهرمان لیگ شده است.

1.9 M views

تحریم توپی

صحبت های ترابیان رئیس سابق کمیته فنی توسعه فوتسال که گفته با وجود تحریم ها نمی توانیم توپ فوتسال تهیه کنیم، به سرعت در فضای مجازی بازنشر شد و واکنش کاربران را به همراه داشت. بسیاری از کاربران از این که تاکنون کمیته توسعه فوتسال به فکر تولید توپ در کشور نبوده، به عملکرد این کمیته انتقاد کردند. کاربری نوشت: « ای کاش بتونیم از تمام فرصت های به دست اومده تحریم استفاده کنیم ان شا!... تولیدمون رشد کنه.» کاربر دیگری نوشت: «یعنی یه توپ فوتسال هم نمی تونیم درست کنیم یا این که دلمون می خواسته وابسته باشیم.» کاربری هم نوشت: «این تحریم رو راحت می شه دور زد، فقط باید هر کی رفت خارج توی ساکش یه دونه توپ بذاره بیاره.»

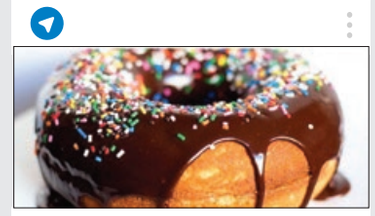

3.8 M views

واکس کفش، شکلات شد!

خبر تولید ۹۰ درصد از دونات های عرضه شده در مغازه ها و سوپر مارکت ها در واحدهای صنفی زیرزمینی و غیرمجاز، چندی است که به یکی از اخبار پربازدید فضای مجازی تبدیل شده است. خبری قابل توجه و حساسیت برانگیز که با این جواب از سوی جواد محمدی فشارکی مدیر بازرسی و نظارت اصناف استان اصفهان روبه رو شد: وقتی این دونات ها را به آزمایشگاه فرستادیم مشخص شد روغن را بیشتر از مقدار مجاز استفاده می کنند و به جای شکلات روی دونات از واکس کفش استفاده می شد. کاربری نوشت: «دیگه به دونات هم نمی شه اطمینان کرد از بس تقلب توی حیطه مواد غذایی زیاد شده، من خیلی چیزا رو نمی خورم.»

۸ سمت برای خانم معاون در یک روز!

وزیر ورزش با صدور ۸ حکم در یک روز برای معاون خود در کورد عجیبی را زدو در فضای مجازی خبرساز شد

وزیر ورزش در یک روز برای ژاله فرامرزیان معاون مالی این وزارتخانه هشت حکم صادر کرد. این احکام که روز ۲۷ خرداد صادر شده و این روزها در فضای رسانه ای مورد توجه قرار گرفته است عبارت اند از: ۱- رئیس کمیته نظارت ارزیابی و مدیریت عملکرد ۲- رئیس کمیته فرهنگ و توسعه فرهنگ سازمانی ۳- رئیس کمیته آمار بخشی ۴- رئیس کمیته برنامه ریزی عملیاتی و ارتقای کیفیت خدمات ۵- رئیس کمیته مدیریت سرمایه انسانی ۶- رئیس کمیته مهندسی نقش و ساختار ۷- رئیس کمیته بهبود نظام ها و فناوری های مدیریتی و ۸- رئیس کمیته دولت الکترونیک و هوشمندسازی اداری! هرچند این عناوین بیشتر از آن که شغل باشند مسئولیت هستند اما برای وزارتخانه ای که عنوان «جوانان» را هم در نام خود یدک می کشد کمی دور از ذهن است که این همه کار مهم را فقط و فقط به یک نفر بسپارد و روند استفاده از مدیران به خصوص جوانان در آن به اندازه ای ضعیف باشد که یک نفر همه کارهایش را انجام دهد. شاید عده ای بگویند همه این احکام ماموریت های معاونت مالی وزارتخانه بوده! که با این حساب این شکل اطلاع رسانی نهایت بی سلیقگی است و نیازی به احکام جداگانه نداشت. خانم فرامرزیان که در رشته مدیریت دولتی با گرایش تحول اداری تحصیل کرده، خوب می داند آدم های موفق مثل یک مته عمل می کنند و به جای سرک کشیدن به کارهای مختلف، فقط در زمینه ای که تخصص دارند متمرکز می شوند تا به موفقیت نفوذ کنند.

برای همین عجیب نیست که این خبر با چنین واکنش هایی در فضای مجازی مواجه شده باشد:

کاربری نوشت: «آدمی که متعهد باشه کاری که در اون سررشته نداره رو قبول نمی کنه مگه این که دنبال استفاده از رانت ها و موقعیت شغل جدید باشه.»

کاربر دیگری نوشت: «وقتی همه مسئولیت ها رو یه جا به یه نفر میدن مطمئنا کلی انگیزه رو در جوان هایی که همون جا زحمت کشیدن از بین می برن چون اونا دیگه مسئولیتی روخالی نمی بینن که برای رسیدن بهش تلاش کنن.»